

Hier, in de kier tussen motto en verhaal, meldt zich de verteller, de schrijver zo je wilt. Niet met een verantwoording, oh nee, er valt niets te verantwoorden, niet voor de schrijver althans. Die heeft zich enkel in dienst gesteld van dit verhaal, deze *weerbarstige* *waarheid* die voornamelijk uit losse brokken bestaat. Brokken die de waarheid decennialang eigenhandig bijeen heeft proberen te brengen – we zullen zien dat ze daar maar deels in geslaagd is. In arren moede heeft ze een schrijver op de schouder getikt. En nog een keer. Net zo lang tot... Nou ja, laten we maar beginnen. Het is 1988.

We kunnen toch delen, zegt Aaf. Ze zet het broodmes midden op het overgebleven stuk verjaardags-taart. Ik hoef niet alles! Ineke schudt haar hoofd, heft haar handen. Ze moet er niet aan denken. Niet aan de kleffe cake, niet aan de zware room en al helemaal niet aan het delen op zich. Neem jij het hele stuk maar, zegt ze, het was tenslotte jouw verjaardag. Zoekend tilt ze de krant op, de theedoek, de taartdoos. Heb jij mijn sleutels ergens gezien? Aaf schudt haar hoofd, steekt een marsepeinen roosje in haar mond en kijkt kauwend naar haar moeder. Nooit is die sleutels kwijt. Nooit is zij wat-dan-ook kwijt. Ineke is zo iemand die alles onder controle heeft zonder iets te controleren. Iemand die zich zonder te haasten door de dag beweegt, de uren lijkt te kunnen oppompen als ze tijd tekortkomt. Maar nu jagen haar handen over het aanrecht, de tafel, de

vensterbank. Zitten ze niet in je tas? Misschien, zegt Ineke en weg is ze.

Vanuit de keuken heb je zicht op de tuin. Daar stapt Aafs vader net in zijn volière, hij moet een beetje bukken bij de deur. Toch jammer dat hij die net te laag heeft gemaakt, denkt Aaf, maar Fons zelf zit daar niet mee. Het gaat tenslotte niet om het binnengaan, maar om het binnen zijn. Fons ziet zijn volière ook niet als de gazen kooi waar je vanuit de keuken dwars doorheen kunt kijken, maar eerder als een groot nest dat hem beschutting biedt – een geruststellende geborgenheid die hij vandaag goed gebruiken kan. Ter begroeting spreidt hij zijn handen, de parkieten landen meteen op zijn vingers. Zes stuks, telt Aaf vanachter het keukenraam. Fons brengt ze tot vlak bij zijn mond.

Toen Aaftien was, moest ze een spreekbeurt houden. Of het over parkieten mocht gaan en of ze haar vader mocht meenemen, vroeg ze de juf. Natuurlijk mocht haar vader mee, maar wist ze zeker dat het over parkieten moest gaan? Aaf wist dat zeker. En zo togen ze samen naar school, die lange man aan wie alles steil, licht en kalm was en zijn dochter die dat voorkomen benadrukte door in alles anders te zijn. Die ogen! Dat haar! Aaf vertelde alles wat ze wist. Dat parkieten vooral blauwig of groenig zijn, dat ze graag badderen, dat ze kunnen klimmen en dat je ze kunt temmen als je lief voor ze bent. Aan het einde

van het verhaal zette ze het kooitje open dat die hele spreekbeurt voor haar op tafel had gestaan. De parkiet die zij een naam had mogen geven, Kietje, hipte naar de rand en vloog vervolgens gericht dan een postduif naar Fons achter in de klas. Met de kanariegele vogel op zijn wijsvinger stond hij langzaam op. Aaf had de sensatie dat er geen einde kwam aan dat opstaan, niemand was ooit zo groot, niemand was ooit zo aanwezig, zo sterk, zo vader. Trots. Sindsdien weet ze wat het is, een soort champagne die vanuit je buik naar boven borrelt, je borst laat zwellen, je mondhoeken opstuwt. Niet klappen! zei de juf. Dan schrikt de kanarie. Fons knipoogde. Dit is geen kanarie, maar een parkiet, schitterde Aaf.

Als Aaf de koelkast opentrekt om melk te pakken, ziet ze Inekes sleutels liggen. Bovenin, op de plek waar vaak de boter staat. Vijf sleutels en een medaillon. Aaf kan het niet laten het zilveren dek-seltje open te klappen. De foto heeft de grootte van een duivenei, maar de intensiteit van een korte film. Toont niet alleen Aaf en Brechtje met een emmertje op het strand, maar verhaalt ook over hun zusterschap. Brechtje is twee jaar ouder dan Aaf en ook zij lijkt in niets op haar ouders, nog minder lijkt ze op haar zusje. Ze heeft niks van dat dartele temperament dat zo eigen is aan Aaf. Brechtje is veel be-deesder, compacter en beresterk. Als kind al tilde ze alles op wat Aaf maar aanwees. Het wekte niemand

verbazing dat ze na de middelbare school bij de marine ging – alsof haar aderen gevuld waren met zout water en iedereen dat kon ruiken. Het uniform past haar zo goed dat ze het vrijwel altijd draagt. Ook nu.

Heb jij ze? Ineens staat ze naast Aaf in de keuken. Mam zoekt zich suf en ik moet mijn trein halen! Ga je nu al terug, vraagt Aaf verbaasd. Meestal vertrekt haar zus pas na het avondeten, soms zelfs na de koffie. Nooit in de ochtend. Brechtje trekt de band van haar ransel wat dichterbij haar hals en haalt haar schouders op. Het is niet haar idee, maar moet ze dat zeggen? Mag ik je naar het station brengen, vraagt Aaf. Brechtje schudt haar hoofd. Mam wil dat doen vandaag.

Hoe groot het verlangen naar een kind kan zijn weet alleen degene die de ballon van dat verlangen volledig heeft opgepompt. Degene die wat naïef hoopte dat haar wittebroodsweken al vruchtbaar zouden zijn, maar zeker toch het eerste jaar. Het tweede dan? Het derde? Degene die alle tips toepaste die werden rondgefluisterd, haar lichaamstemperatuur uitwerkte tot grafieken, haar bekken kantelde, haar bekken niet kantelde, onthouding toepaste en de frequentie opschreefde tot de liefdesdaad alleen nog daad was, middel, een middel dat faalde. Ineke. Zestien jaar lang dertien menstruaties. Trek daar drie miskramen van af en je komt op bijna twee-

honderd bloederige teleurstellingen. En dat terwijl de wereld om haar heen veranderde in zoetige suikerspin, haar zussen een knus taaltje ontwikkelden waarmee ze hun kruimelende kroost bespraken en zij het moest doen met een logerend nichtje dat halverwege de nacht naar huis wilde omdat ze haar moeder zo miste. Het was geen toeval dat Ineke het woord adoptie oppikte toen de regulering nog in de kinderschoenen stond.

Adoptie was een mes dat aan twee kanten sneed. De afstandsmoeder hoefde haar kind niet langer onder te brengen bij naasten – bij wie het verlangen naar kinderen meestal ruimschoots bevredigd was. En de adoptieouders konden eindelijk hun opgekropte liefde kwijt. Aan een kindje dat bleef. Een kindje dat je onder jouw vleugels mocht laten uitgroeien. Een kindje dat je redde. Een kindje dat jou redde, dat ook. Zo voelde het althans toen ze Brechtje gingen ophalen. Alsof Inekes moederschap ter plekke geboren werd. Zij weliswaar niet het kind ter wereld bracht, maar het kind wel de moeder. Een omkering die al die jaren van teleurstelling niet wegvaagde maar wel in perspectief plaatste, want ja, dit meisje, dit kind, op haar hadden ze gewacht. Kom maar, stamelde Ineke. Kom maar bij ons. Nooit vergeet ze dát gevoel: het aannemen van je dochter zonder haar gewicht te kennen. De zwaarte die verraste en de afstemming

die onmiddellijk inzette, de armen wat ruimer, de vingers gespreid. Kom maar. Het kind, hun kind, knipperde met de ogen, keek van Ineke naar Fons en terug. Strekte toen haar handje en omklemde Fons' vinger met een kracht die de nageltjes deed verkleuren. Het was een gebaar dat iets bezegelde, de handdruk van een zuigeling. Nog altijd kan Ineke de fysieke sensaties van dat moment oproepen. Die parelende lach van Fons en dat vollopen van haar buik. Hoe de leegte in haar lijf zich vulde, de holte die iedere menstruatie verder was uitgediept langzaam volstroomde met iets wat zacht, zoet en warm was. Iets lichaamseigens. Eindelijk! Eindelijk waren ze samen, eindelijk was ze moeder. Ineke wilde nooit meer opstaan. Alleen maar kijken. Maar daar waren de papieren die ondertekend moesten worden en daar was de deur die ze door moesten, de straat die niet veranderd was, hun auto die nog steeds op dezelfde plek stond. Maar anders dan op de heenweg zeiden ze nu bij alles: Voorzichtig! Kijk uit! Pas op!

Eenmaal thuis pelden ze de baby, hun baby, voorzichtig uit haar kleertjes. Ze telden de teentjes, bekeken het bolle buikje, de zachte billetjes, het kwetsbare geslacht, de nageltjes op de pinkjes. Fons vulde het fonkelnieuwe babybadje met lichaamswarm water, testte de temperatuur met zijn elleboog en kneep er een dopje Zwitsal in. Zoveel? Ik denk het.

Ze baadden haar samen. Een ritueel was het, een profane doop. Fons schepte water over de haartjes, Ineke wreef met haar duim ieder plooijsje schoon. Met hun voorhoofden tegen elkaar geleund keken ze naar het dobberende wonder. Fluisterend proefden ze de nieuwe namen. Brechtje. Papa. Mama.

De adoptie van Aaf twee jaar later verliep heel anders. Er was een richel. Vooraf al. Mag dit, vroegen Fons en Ineke zich af toen het verlangen weer opweldde. Mag je hier twee keer om vragen? Om zo'n groot geluk? Of is dat nemen? Maar vooral: is het ontnemen? Onvoorstelbaar hoeveel tranen er werden weggeveegd boven die wandelwagen met Brechtje, zoveel leeftijdsgenoten met net zo'n groot hart, net zo'n groot verlangen en net zulke haperende eierstokken of zaadleiders. Zelden sprak iemand zich er hardop over uit, op straat al helemaal niet, maar met de oplossing in die schommelende wagen onder dat eigenhandig gehaakte spreitje bleek het moeilijk de tranen binnen te houden. Al tien jaar bezig... Zo leeg... Mag dit, vroegen Fons en Ineke daarom eerst aan zichzelf en vervolgens aan elkaar. Mag je je voor de tweede maal wenden tot de Raad voor de Kinderbescherming of ontnem je dan een ander stel zijn geluk?

Het was Brechtje die de horde voor ze nam. Ze werd schuw. Eerst verlegen, toen schuw. Ze kroop

ineen als iemand zijn blik op haar richtte, klampte zich aan Fons' of Inekes been alsof het een mast was. En er verscheen een denkrimpel in haar voorhoofd die pas wegtrok als Ineke hem met haar duim masseerde. Zorgelijk, vond ook de arts op het consultatiebureau. Ze heeft geen broertjes of zusjes? Ineke zette haar nichtjes in, haalde ze week na week op om bij haar thuis te spelen, Brechtje te helpen ontdooien, maar het effect was beperkt. Er waren wel momenten waarop Brechtjes grip op haar been verslapte, een enkele keer nam ze zelfs een autootje of een puzzelstuk aan, maar voor ze zich in het spel durfde te mengen was het weer tijd de nichtjes terug naar huis te brengen. Je hoefde geen consultatiearts te zijn om te zien wat er aan Brechtjes leventje ontbrak: een kind dat bleef, een broertje of zusje dat haar binnen de veiligheid van het gezin leerde spelen, delen, ruziemaken, bijleggen. Het adoptiekind kortom waar Fons en Ineke diep in hun hart ook zo naar verlangden.

Ze kenden de procedure, bovendien was die inmiddels op stoom. Steeds meer wensouders wendden zich tot de loketten van de Raad voor de Kinderbescherming en vulden de vragenlijsten in. Fons en Ineke wisten dat ze kans maakten vanwege Brechtje, wellicht enigszins geholpen door Fons' goede baan en hun royale huis, want waarom zouden daar anders vragen over gesteld worden?